

Hamletovske dileme oko sudbine uglja u EU

Spaliti, ili ne spaliti

Potreba za drastičnim smanjenjem emisije ugljenika i pritisak zbog rasta cena CO2 bacaju ugalj u zonu ekonomske neodrživosti.

Financial Times:

Ne zanemariti ulogu uglja u očuvanju baznog opterećenja mreže

Novi klimatski cilj EU zahteva „potpunu transformaciju“ energije – panel

Euractiv: Nova era EU klimatske politike liči na staru

Evropski parlament izglasao Fond pravedne tranzicije

EU Parlament izglasao plan istraživanja uglja i čelika

Euractiv: Nova era EU klimatske politike liči na staru	OVDE
Novi klimatski cilj EU zahteva „potpunu transformaciju“ energije – panel	OVDE
EU gađa industriju i transport u novim pravilima o obnovljivoj energiji	OVDE
Mađarska protiv uključivanje zgrada i transporta u EU ETS	OVDE
ACER će proceniti efikasnost formiranja cena na tržištima EU	OVDE
Madrid interveniše na veleprodajnom tržištu električne energije?	OVDE
Evropski parlament izglasao Fond pravedne tranzicije	OVDE
EU Parlament izglasao plan istraživanja uglja i čelika	OVDE
Fin. Times: Ne zanemariti ulogu uglja u očuvanju baznog opterećenja mreže	OVDE
Grupa 7 se složila da zaustave finansiranje uglja do kraja 2021.	OVDE
Hamletovske dileme oko sudbine uglja u EU	OVDE
Predsednik: Bez uglja, Bugarska gubi energetska autonomiju	OVDE
Poljska odbila da sprovede odluku Evropskog suda pravde	OVDE
Poljski premijer : Češka povlači tužbu protiv Poljske	OVDE
Poljska će 2022. preuzeti sektor uglja od svojih firmi	OVDE
Češka vlada želi raniji rok napuštanja uglja	OVDE
ČEZ zatvara većinu TE na ugalj do 2030.	OVDE
Globalne šeme cena CO2 prikupile lane 53 milijarde dolara - Svetska banka	OVDE
Čist vodonik zahteva 400 GW nuklearne energije za elektrolizu	OVDE
Nemačka predlaže klimatski klub EU sa SAD, Britanijom Japanom, Kinom	OVDE
IEA: Odmah prestati sa projektima fosilnih goriva.....	OVDE
Zemlje EU žele da se produži finansiranje za gasne projekte	OVDE
Nada Rumunije da će EK odobriti plan restrukturiranja CE Oltenia	OVDE

Euractiv: Nova era EU klimatske politike liči na staru

BRISEL - Nova era EU klimatske politike liči na staru, s Poljskom koja ostaje gotovo usamljena u stavu pokrenutom na sastanku Saveta Evrope u utorak, da su trenutna pravila o emisijama prilagođena bogatim članicama.

Ostali lideri EU nisu prihvatili polemiku, opredeljujući se za finalno saopštenje bez političkih tonova, umesto da se bave zahtevima Varšave da bogate zemlje budu odgovorne za veći udeo u cilju smanjenja emisija bloka za 55 odsto do 2030.

Foto: Moravjecki dolazi na samit EU

„Bogate ne možete učiniti bogatijima, a siromašne siromašnjima. To je pitanje pravičnosti“, rekao je poljski premijer Mateusz Moravjecki kolegama liderima, prema zvaničnom brifingu o razgovorima, ilustrujući stav grafikonom koji pokazuje da sistem određivanja cena CO2 u bloku nepošteno pada na teret istočne i južne Evrope.

Evropska komisija trenutno izrađuje glavni paket politika, nazvan eng. Fit for 55 (Podešen za 55), koji bi trebao biti objavljen sredinom jula.

Preoblikovaće desetak glavnih zakonodavnih područja koja uređuju oblast zagađenja Evrope.

Saopštenje čelnika pružilo je malo smernica Komisiji, ali predsednik Saveta Šarl Mišel (Charles Michel) protumačio ga je kao izglasavanje poverenja i znak da postoji "široka predanost kretanju ka rešenjima" za smanjenje emisija.

Međutim, iza zatvorenih vrata, neslaganja oko određenih politika bila su surova, piše **Euractiv**.

Predlog predsednice Komisije Ursule von der Leyen za stvaranje novog sistema cena ugljenika za drumski transport i grejanje zgrada podržala je nemačka kancelarka Angela Merkel. Ali Moravjecki, Slovenac Janez Janša, Letonac Arturs Kariņš i Luksemburžanin Ksavijer Bettel (Xavier Bettel) izrazili su zabrinutost da bi to nepravedno uticalo na siromašnije Evropljane.

Moravjecki je lobirao za ulaganje više novca u EU fond za modernizaciju, koji podržava zemlje s velikom industrijom uglja ili nižim BDP-om u izgradnji čistije infrastrukture.

Cenu CO2 prilagoditi BDP po glavi stanovnika

Takođe se založio za izmene pravila koja regulišu zagađenje iz sektora koji nisu obuhvaćeni EU sistemom za trgovanje emisijama. Konkretno, želeo je promenu pravila koje utiče na isplativost rezova. To prebacuje teret smanjenja emisija na siromašnije zemlje; na primer, zamena peći na ugalj u Bugarskoj može koštati manje po toni CO2 nego kod uvođenja električnih vozila u Francuskoj. Moravjecki je predložio da se računa samo nacionalni BDP, što bi prebacilo veću odgovornost na bogatije delove Evrope.

"Ne možemo koristiti isti aršin za mere smanjenja emisija za zgradu u Sofiji i onu u Amsterdamu," rekao je. Moravjecki planira da se sastane s Von der Leje u junu kako bi nastavio razgovore o tom pitanju.

U pokušaju da se izbegne otvorena borba, stav iz ranijeg nacrtu zaključaka Saveta, koji precizira pravila o smanjenju emisija, izbačen je iz konačne verzije, zamenjen obećanjem da će se vratiti na to pitanje.

Novi klimatski cilj EU zahteva „potpunu transformaciju“ energije – panel

BRISEL - Usklađivanje ekonomija sa ciljem EU za smanjenje emisija od 55% do 2030. godine biće multisektorsko žongliranje gde ne sme pasti ni jedna lopta, rekli su kreatori politike i energetske čelnici na samitu Eurelectric Power 25. maja. Iako je rast flote obnovljivih izvora ključna komponenta, daleko od toga da je to jedino rešenje.

"Govorimo o potpunoj transformaciji načina na koji koristimo i proizvodimo energiju", rekao je Hans van Stin (Steen), savetnik u generalnom direktoratu za energiju Evropske komisije, na virtualnoj konferenciji, koju je organizovala vodeća trgovinska grupacija evropskog elektroenergetskog sektora.

Za obnovljive izvore energije (OIE), koji trenutno čine oko 30% elektroenergetskog miksa bloka, implementaciju treba ubrzati prema 40% kako bi se cilj mogao ispuniti. To zahteva 500 GW novih OIE do 2030. godine, rekao je generalni sekretar Eurelectric-a Kristijan Rubi (Kristian Ruby), a ključne prepreke na putu još nisu uklonjene. Pored puno izazova oko izdavanja

dozvola i društvenog prihvatanja, ulaganja u prenosnu infrastrukturu biće presudna.

"Mreže su okosnica energetske tranzicije, ali neke zemlje ograničavaju ulaganja u elektroenergetske mreže", rekao je direktor Iberdrole SA Ignasio Galan (Ignacio), dodajući da će zbog jake međunarodne konkurencije za kapital izgubiti zemlje sa slabijom regulatornom podrškom za obnovljive izvore energije. "Sutra će biti prekasno", upozorio je Galán.

Izvršni direktor Fortum Oyj Markus Rauramo je ukazao da će investicije u mreže zahtevati predvidljivost. "Moramo imati mapu puta; kako izgleda sistem za 10 godina?"

Osim povećanja ponude čiste energije, za ostvarenje cilja od 55% od presudne je važnosti i efikasnije korišćenje energije, rekao je Van Stin.

„U protivnom 55% se jednostavno neće dogoditi Prived je pomisliti da će nas zelene tehnologije tamo dovesti, kako bismo mogli nastaviti da trošimo energiju na isti način“, zaključio je on.

Evropski parlament izglasao Fond pravedne tranzicije

STRAZBUR - Evropski parlament službeno je odobrio Fond Evropske unije za podršku zemljama u ukidanju industrije fosilnih goriva, objavljeno je na portalu Parlamenta.

Fond pravedne tranzicije (JTF) od 17,5 milijardi evra kombinuje gotovinu iz budžeta EU (7,5 mlrd) i (10 mlrd) iz Fonda za oporavak od posledica pandemije.

Podržavaće zajednice koje su najviše pogođene planovima za zatvaranje sektora uglja, treseta i uljanih škriljaca, ili drugih industrija s velikim emisijama i zameniti ih industrijama i radnim mestima s niskim udelom ugljenika.

EU poslanici odobrili su fond sa 615 glasova za, 35 protiv i 46 suzdržanih. JTF treba konačno odobrenje od 27 zemalja EU, koje se očekuju u junu, ali to je formalna procedura i neće promeniti bilo kakve detalje, piše **Reuters**.

„Premalo sredstava za uglj“

Nemački poslanik Zelenih Niklas Nienas pohvalio je što sredstva fonda ne mogu biti namenjena sektorima nuklearne energije ili fosilnim gorivima, uključujući prirodni gas, ali je ocenio da on ne može pružiti dovoljnu podršku potrebama regija sa industrijom uglja. "Jednostavno je premali", rekao je Niklas.

Poljska, koja zapošljava više od polovine od otprilike 230.000 ljudi koji rade u evropskoj industriji uglja, u redu je za dobijanje najvećeg udela, a slede Nemačka i Rumunija.

Da bi dobile novac, regije moraju dostaviti planove u kojima se detaljno navodi kako nameravaju upravljati zatvaranjem rudnika i prekvalifikovati radnike. Evropska komisija upozorila je Poljsku da bi njen plan za produženje veka trajanja rudnika uglja u Turovu do 2044. godine tu oblast mogao koštati udela u fondu.

EU gađa industriju i transport u novim pravilima o obnovljivoj energiji

BRISEL - Predstojeći remont propisa Evropske unije o obnovljivoj energiji uključivaće mere usmerene na transport i industriju, gde upotreba čistih izvora energije zaostaje, rekla je 26. maja, komesarka za energiju u Evropskoj komisiji (foto).

EK će u julu predstaviti 12 politika klimatskih promena, među kojima je i revizija propisa EU o obnovljivoj energiji, napominje **Euractiv**.

Kadri Simson je rekla da će obnova promovisati sporazume o kupovini električne energije za obnovljive izvore energije i ciljne sektore poput transporta i industrije, koji su sporo uključivali izvore čiste energije. „Stoga gledamo na postavljanje (verovatno neobavezujućeg. prim Euractiv) indikativnog cilja za obnovljive izvore u tim sektorima“, rekla je Simson.

U razgovoru sa članovima resornog odbora Evropskog parlamenta, Simson je rekla da bi drugi predlozi mogli uključivati etikete za industrijske proizvode izrađene od obnovljivih izvora, recimo za čelik proizveden u pećima koje se napajaju obnovljivom električnom energijom.

EU komesarka za energiju otkrila je i detalje predstojećih zakona o gorivima, rekavši da je na pomolu šema sertifikovanja za obnovljiva goriva i gasove s niskim udelom ugljenika.

Mađarska protiv uključivanje zgrada i transporta u EU ETS

BRISEL - Mađarska se protivi proširenju sistema Evropske unije za trgovanje emisijama (EU ETS) na zgrade ili transport, rekao je ministar za inovacije i tehnologiju Laslo Palković (László Palkovics) mađarskim novinarima tokom prošlonedeljnog samita EU u Briselu, piše origo.hu.

Palković je rekao da bi širenje EU ETS-a na ta područja u kojima države članice sada imaju moć odlučivanja o smanjenju CO2 mogla koštati prosečno mađarsko domaćinstvo do 300.000 HUF (oko 860 €) godišnje.

On je dodao da je na marginama sastanka razgovarao s evropskom komesarkom za energetiku Kadri Simson o načinima kako izbeći povećanje tereta za obične građane, a istovremeno postići ciljevi smanjenja emisija.

ACER će proceniti efikasnost formiranja cena na tržištima EU

LIUBLJANA - ACER razvija način za procenu efikasnog formiranja veleprodajnih cena električne energije, uzimajući u obzir barijere poput nelikvidnih tržišta, ograničenih međuzonalnih kapaciteta i konfiguracija zona za nadmetanje, objavila je 20. maja EU regulatorna agencija za energiju.

Cilj je bio upotrebiti ove podatke za izradu složenog pokazatelja koji se može koristiti za merenje efikasnog formiranja cena u različitim zemljama EU, rekao je vođa tima za praćenje tržišta električne energije Rafael Muruais na ACER webinaru.

Kako prenosi **Montel**, sastavljeni pokazatelj omogućio bi pregled i delovao kao okidač za dublje proučavanje onoga što jeste, odnosno nije dobro funkcionisalo u svakoj zemlji, rekao je on.

Madrid interveniše na veleprodajnom tržištu električne energije?

MADRID - Vlada Španije razmatra intervenciju na veleprodajnom tržištu električne energije kako bi ograničila uticaj porasta cena CO2 i prirodnog gasa na račune za električnu energiju, objavljeno je 28. maja.

U narednim danima vlada može predložiti meru za smanjenje tržišnih prihoda proizvođača ekvivalentno uticaju troškova dopuštenih emisija CO2 na veleprodajne cene električne energije, rekli su za **S&P Global Platts** izvori pod uslovom da ne budu imenovani.

Španske cene energije za dan unapred na berzi OMIE dostigle su vrhunac od 108,59 EUR / MWh početkom januara, ostajući od tada konstantno visoke da bi se 27. maja trgovale za EUR 87,43 / MWh.

Portparol Ministarstva ekološke tranzicije potvrdio je da vlada radi na akcijskom planu za rešavanje uticaja cena CO2 na račune potrošača, ali unutar marži koje dopušta EU.

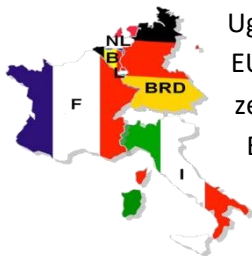
Upitan da prokomentariše mogućnost političke intervencije, čelnik Eurelectrica Kristian Rubi (Ruby9) rekao je da takva mera "jako zabrinjava elektroenergetski sektor, jer bi uvela regulatornu nestabilnost i iskrivila odgovarajuće tržišne podsticaje za ulaganje ne samo u buduće obnovljive izvore, već i za upravljanje postojećim elektranama bez emisija.

EU Parlament izglasao plan istraživanja uglja i čelika

STRAZBUR - Evropski parlament je izglasao dopunu pravnog okvira za EU fond za istraživanje uglja i čelika, omogućavajući program za finansiranje razvoja čiste energije u nekadašnjim rudnicima uglja, eksploataciju geotermalne energije, poboljšanje baterija, doprinose istraživanjima u proizvodnji zelenog vodonika i razvoja novih tehnologija u industriji čelika.

Novac će takođe biti dostupan za razvoj i ispitivanje hvatanja ugljendioksida, uključujući recikliranje ugljenika u gorivima i materijalima. Takođe bi se finansirali projekti pretvaranja otpada uglja u anode baterija ili ugljenična vlakna.

Ugalj i čelik temeljni su kamen EU. Davne 1951. godine šest zemalja je potpisalo Ugovor o Evropskoj zajednici za uglj i čelik kako bi ove industrije stavile pod zajednički set pravila.

Novo zakonodavstvo usklađuje program s planom EU da do 2050. postane kontinent bez emisija ugljendioksida.

Fond za istraživanje industrija uglja i čelika dopuniće druge instrumente u programu za istraživanje i inovacije Horizon Europe, te Fond pravedne tranzicije, šemu čiji je cilj pomoći regijama koje se još uvek oslanjaju na uglj za proizvodnju energije i na proizvodnju čelika da krenu prema čistijim izvorima energije.

Partnerstvo Horizon Europe fokusiraće se na stvaranje inovacija u čistom čeliku. Zvaničnici Komisije nadaju se da će prvi zajednički pozivi za projekte u okviru partnerstva za čisti čelik u Horizon Europe biti pokrenuti već sljedećeg meseca.

FT: Ne zanemariti ulogu uglja u očuvanju baznog opterećenja mreže

BRISEL - Prema nedavnom istraživanju iz Nemačke, citiranom u *Eurasia Review*, nova EU revizija klimatskih ciljeva i njegov efekat na sistem trgovanja emisijama (ETS) mogli bi dovesti do potpunog gašenja kapaciteta za proizvodnju električne energije iz uglja u EU do kraja tekuće decenije.

U računarskim simulacijama novih ambicioznih ciljeva, eksperti Potsdam-Instituta za istraživanje uticaja klime (PIK) izračunali su da će obnovljivi izvori (OIE) pokrivati gotovo tri četvrtine proizvodnje električne energije u EU već 2030. godine.

„Rezultat ovih računarskih simulacija svakako je impresivan, međutim, čini se da jedna stvar nije rešena: pouzdanost mreže“, piše 24. maja portal *OilPrice.com*. Kolumnista *Financial Timesa* Džon Dizard (John Dizzard) napisao je ovih dana da je skok cena CO2 doveo do paralelnog skoka cena prirodnog gasa i, što je paradoksalno, do povećanja proizvodnje električne energije iz uglja.

Trenutno TE na uglj generiraju, na primer, oko 10% energije u Nemačkoj, što nije prevelika količina prljave energije iz fosilnih goriva, ali je bitna za osnovno opterećenje - koncept koji računarske simulacije energetske tranzicije redovno previđaju.

„Ugalj i nuklearke imaju nesrazmeran udeo u „stabilnosti elektroenergetske mreže, ili ublažavanje poremećaja u protoku električne energije koji mogu nastati fluktuacijama energije iz vetra i sunca,“ ukazuje Dizard, dodajući da bi Brisel dobro postupio ako bi razmotrio implikacije osnovnog opterećenja prelaska na mrežu uglavnom oslonjenu na OIE.

Hamletovske dileme oko sudbine uglja u EU

BRISSEL - Spaliti ili ne spaliti ugalj nekada je bilo pitanje. Na to je sada izričito odgovoreno: i potreba za drastičnim smanjenjem emisije ugljenika i pritisak zbog rasta cena CO₂ bacaju ugalj u zonu ekonomske neodrživosti, komentariše 26. maja **Euractiv**.

Sledeće pitanje je kako izaći iz uglja. Još uvek postoji mnogo regija širom Evrope u kojima su energetska miksa i lokalna ekonomija zavisni od proizvodnje uglja. Ti su poslovi često u područjima u kojima postoji malo drugih vrsta zanimanja i ljudi se plaše onoga što će se dogoditi kad se rudnici zatvore.

Različite zemlje zauzele su različite pristupe napuštanju proizvodnje energije iz uglja. Neki su prihvatili energetska tranziciju i očekuju iz Brisela finansijsku nagradu iz Fonda pravedne (energetske) tranzicije.

U zemljama poput Poljske i Bugarske takav stav preovladava u regijama u kojima privatne kompanije upravljaju rudnicima i elektranama.

To je zato što su državne kompanije lakše svarile rastuće cene CO₂ i vlade ih podržavaju jer ugalj ima političku težinu. Bugarska je, na primer, raspravu oko uglja odložila tokom izborne kampanje. Niko od političkih aktera nije želeo da brani tezu napuštanja uglja.

Poljska je odlučila jednostavno da "šutne limenku niz ulicu". Snažno energetska oslonjena na ugalj, Varšava želi da preko novog državnog entiteta upravlja rudnicima uglja do 2049. godine - godinu dana pre nego što se Evropa nada da će postići ugljeničnu neutralnost. Vlada još nije postigla dogovor sa sindikatima oko postupnog ukidanja lignita za najveću poljsku elektranu Bełchatów.

Upravo je taj nastavak statusa quo na kraju doveo do spora oko rudnika Turov. Poljska je produžila dozvolu za rudnik do 2026. godine, a zatim ponovo do 2044. godine. To prvo produženje osporava Češka Republika, dok će zbog drugog Poljska ostati najverovatnije bez svog dela novca iz EU Tranzicionog fonda teškog ukupno 17,5 milijardi eura iako za sada to Evropska komisija izbegava da pomene, piše **Euractiv**.

Evropska komisija nikada nije imala ništa poput strategije za odbacivanje uglja - a to se vidi u neusklađenosti regiona i trvenju među zemljama. Izvršna vlast skriva se iza štita energetske suvereniteta - ideje da sve zemlje mogu birati svoje energetske mešovine.

Možda bi se ovo sve moglo izbeći da je Evropska unija - uključujući i njene države članice - zacrtala i koordinirala dugoročan put udaljavanja Evrope od uglja. Umesto toga, ostaju nered i protivurečni stavovi koje pokazuju iskustva tužbi i presuda vezanih za poljski rudnik Turov, konstatuje portal.

Grupa 7 se složila da zaustave finansiranje uglja do kraja 2021.

LONDON - Sedam najvećih svetskih ekonomija dogovorilo se u petak 21. maja, da do kraja ove godine zaustave međunarodno finansiranje projekata u sektoru uglja koji emituju CO₂ i fazno ukinu takvu podršku svim fosilnim gorivima, kako bi se postigli globalno dogovoreni ciljevi klimatskih promena.

U saopštenju, G7 - Grupa sedam država - SAD, Britanija, Kanada, Francuska, Nemačka, Italija i Japan - plus Evropska unija rekly su da „međunarodne investicije u nesmanjen (*unabated*) uglj moraju prestati sada“.

„Obvezujemo se da ćemo preduzeti konkretne korake ka apsolutnom kraju nove direktne vladine podrške za nesmanjenu međunarodnu proizvodnju električne energije iz termalnog uglja do kraja 2021. godine, uključujući službenu pomoć za razvoj, finansiranje izvoza, investicije i finansijsku podršku i podršku promociji trgovine,“ stoji u saopštenju.

Uglj se smatra nesmanjenim kada se sagoreva za proizvodnju struje ili toplotne energije bez upotrebe tehnologije za hvatanje nastalih emisija, sistema koji se još uvek ne koristi u proizvodnji električne energije.

Zemlje G7 takođe su se složile da će „sarađivati s drugim globalnim partnerima na radi dekarbonizacije elektroenergetskog sektora "u velikoj meri" 2030-ih i udaljavajući se od međunarodnog finansiranja fosilnih goriva, iako za taj cilj nije naveden precizan datum .

Izjava, međutim, nije sadržala nijednu rečenicu koja poziva na ukidanje svih postojećih domaćih elektrana na uglj, primećuje **Reuters**.

U međuvremenu, američki klimatski izaslanik Džon Keri (John Kerry) pozvao je zemlje iz Grupe 20 najvećih svetskih ekonomija da se pridruže ovim merama G7.

Predsednik: Bez uglja, Bugarska gubi energetska autonomiju

BRISEL - Bugarska će uskoro morati da odustane od proizvodnje električne energije iz uglja i time ostati bez energetske autonomije, jer će joj troškovi proizvodnje, zbog politike koju nameće EU, postati preskupi, rekao je 25. maja predsednik te zemlje, Rumen Radev.

Obraćajući se domaćim novinarima pred samit

EU, Radev je podsetio da 50% bugarske energije trenutno dolazi iz uglja, gde zemlja ima potpunu autonomiju u pogledu resursa, tehnologija i radne snage.

"Ako ovo izgubimo, izgubićemo i autonomiju", rekao je.

Radev je rekao da bi, ako EU zaista želi postići svoje klimatske ciljeve, podrška Bugarskoj trebalo da bude mnogo značajnija nego što je trenutno predviđeno. "Ako ne, EU politika izaziva socijalni teret prevelik za Bugarsku i stvara jaz u energetskaom miksu zemlje koji nije moguće premostiti.

Radev je konstatovao da će u nedostatku daljnjih mera od predviđenih, bogate zemlje EU postaće samo bogatije, a siromašne - siromašnije.

Radev, koji je osudio bivšeg premijera Bojka Borisova zbog odluka donetih u vezi s klimatskaom politikom u decembru, rekao je da može samo pokušati da umanj štetu udruživanjem „s Poljskom i ostalim zemljama Višegradske četvorke, sa Rumunijom i Italijom“.

Poljska odbila da sprovede odluku Evropskog suda pravde

VARŠAVA - Poljska se neće pridržavati presude vrhovnog suda Evropske unije da odmah zaustavi rad u rudniku lignita Turov, izjavio je u 24. maja poljski premijer Mateuš Moraviecki.

"Sastao sam se s češkim premijerom Babisom, jer imamo vrlo tešku situaciju povezanu s pogrešnom i toliko nepravednom presudom Evropskog suda pravde", rekao je Moraviecki novinarima pre samita EU u Briselu, prenosi **Euractiv**.

"Još jednom mogu naglasiti da naravno nećemo zaustaviti rudarenje, niti rad termoelektrane, jer je jasno da bi zaustavljanje sigurno značilo ekološku i energetska katastrofu, a posledično i velike socijalne probleme," rekao je Moraviecki.

"Pokušaćemo pokazati dobru volju, ali samo do granice da možemo nastaviti s radom elektrane i rudnika lignita Turov", rekao je. Poljski premijer je primetio da i Češka i Nemačka upravljaju rudnicima lignita i elektranama blizu poljskih granica.

Ministar: Skandalozna odluka suda

Ministar razvoja Poljske Jaroslav Govin - koji je odluku suda nazvao "skandalozno nesrazmernom" - rekao je da Poljska neće zatvoriti rudnik lignita jer bi to rezultiralo "vrlo ozbiljnim poremećajima u poljskom

energetskom sistemu", koji će uskratiti električnu energiju za milione domaćinstava.

Govin je rekao da bi zatvaranje rudnika takođe dovelo do "gubitka desetina hiljada radnih mesta".

Zatvaranje rudnika koštalo bi Poljsku 3 mlrd evra

Zatvaranje rudnika Turov i obližnje termoelektrane rezultiralo bi troškovima od oko 13,5 milijardi zlot (3 milijarde evra), rekao je zamenik generalnog direktora kompanije PGE Pavel Sliva na hitnom sastanku parlamentarne komisije.

Češka je u februaru podigla tužbu, rekavši da je Varšava kršila zakon EU produživši rudarstvo u Turovu do 2026. godine.

Rudnik Turov tereti se za isušivanje vode u susednoj oblasti u Češkoj i izaziva rizik od sleganja terena u Nemačkoj, što je izazvalo tenzije oko granice.

U svojoj presudi, Sud je naložio zatvaranje rudnika kao privremenu meru, jer je procenio da bi nepostupanje rizikovalo nanošenje "ozbiljne i nepopravljive štete interesima podnosilaca tužbe".

Kompanija koja upravlja rudnikom, državna PGE, upozorila je da bi naglo zaustavljanje koštalo hiljade radnih mesta. Turov snabdeva lignitom obližnju elektranu koja obezbeđuje oko 5% električne energije Poljske, a privremeno zatvaranje ugrozilo bi energetska sigurnost zemlje, tvrdi Varšava.

Evropska komisija upozorila je ranije da bi nastavak pomenute aktivnosti nakon 2030. godine značio da će ta regija izgubiti na fondovima EU za zelenu tranziciju.

Poljski premijer : Češka povlači tužbu protiv Poljske

VARŠAVA - Češka se složila da povuče tužbu koju je pokrenula pred najvišim sudom Evropske unije radi zaustavljanja rada rudnika lignita u Poljskoj, rekao je u utorak, 25.maja, poljski premijer.

Sud pravde Evropske unije (CJEU) naložio je u petak Poljskoj da odmah zaustavi rad u rudniku Turov kojim upravlja državni PGE, do konačne odluke u slučaju.

Češka vlada tvrdila je da planirano proširenje površinskog kopa šteti životnoj sredini za zajednice na njenoj strani granice i da je Varšava kršila zakon EU produživši rudarstvo u Turovu do 2026. godine.

Ali poljski premijer Mateuš Moraviecki rekao je da su dve vlade sada blizu sporazuma o deeskalaciji spora.

"S obzirom na pooštavanje prekogranične saradnje sa Češkom, čini se da smo već vrlo blizu sporazuma", rekao je Moraviecki na Twitteru nakon samita EU u Briselu. "Dogovorili smo se da ćemo uspostaviti stručnu komisiju koja će istraživati ekološka pitanja vezana za površinski kop", rekao je Moraviecki, dodajući da će PGE ulagati u smanjenje odlivanja vode iz rudnika.

Bloomberg piše da će Poljska sa 45 miliona evra sufinansirati prekogranične projekte održavanja nivoa podzemne vode u Češkoj, iscrpljene potrebama jamskih kopova u Turovu.

"Kao rezultat ovog sporazuma, Češka se složila da povuče tužbu CJEU."

Kabinet češke vlade nije imao neposredan komentar, navodi **Reuters**.

Poljska će 2022. preuzeti sektor uglja od svojih firmi

VARŠAVA - Poljska vlada dovršiće preuzimanje imovine uglja od državnih komunalnih preduzeća - PGE, Enea i Tauron u drugom ili trećem kvartalu 2022, pokazuje nacrt dokumenta koje je objavilo ministarstvo državne imovine, prenosi 26. maja **Reuters**.

Foto: Raspodela energetskeg sektora Poljske

Vlada planira da preuzme imovinu uglja u vlasništvu svojih komunalnih preduzeća, osim iz rudnika kamenog uglja, a zatim da ih prenese u novo državno preduzeće.

Imovina industrije uglja opterećena je s visokim nivoima duga i njihova kontinuirana upotreba odražava se na ukupne finansijske rezultate državnih energetskeg grupa.

Zvaničnici su rekli da je industriji potreban novi model koji će joj pomoći u finansiranju zelenih projekata jer su se banke klonile pružanja podrške kompanijama koje zavise od uglja.

Ekolozi su osudili predlog, rekavši da on ne rešava problem uglja u Poljskoj.

Češka ubrzava napuštanja uglja

PRAG - Češka vlada vratila je preporuku za postupno ukidanje uglja do 2038. godine državnoj komisiji radi ispitivanja mogućnosti ranijeg izlaska, saopštilo je 24. maja Ministarstvo industrije, nakon polemike oko tog cilja u vladajućoj koaliciji, prenosi **Reuters**.

Češka iz uglja obezbeđuje nešto manje od polovine svoje proizvodnje električne energije.

Državna komisija za budućnost uglja preporučila je u decembru 2038. godinu kao rok izlaska iz uglja, odabравši srednji datum od tri opcije. Međutim, mlađa vladajuća stranka Socijaldemokrati smatra da bi izlaz 2033. godine bio najprikladniji.

Ministarstvo je saopštilo da bi, u svetlu visokih cena dozvola za emisiju CO₂, Komisija trebalo da razmotri alternative za raniji izlazak od preporučene 2038. godine i proceni efekte na domaće tržište energije.

Ciljani datum za 2038. godinu - koji čeka na odobrenje vlade - jedan je od kasnijih u Evropi, ali još uvek u rangu sa susednom Nemačkom.

TE na ugalja u Češkoj vlasništvo su ČEZ-a i privatnih grupacija Sev.en Energy i Sokolovska Uhelna.

Premijer Andrej Babis rekao je u komentaru u dnevnom listu **Mlada Fronta Dnes** u subotu da bi "nepromišljeno" odbacivanje fosilnih goriva, bez odgovarajućeg razmatranja, moglo predstavljati rizik za ekonomiju i radna mesta.

ČEZ zatvara većinu TE na ugalj do 2030.

PRAG - Češka komunalna kompanija ČEZ saopštila je da namerava da zatvori većinu svojih elektrana na ugalj do 2030. godine, smanjujući udeo uglja u svom proizvodnom miksu energije na 12,5% sa 36% prošle godine.

Vodeća elektroenergetska kompanija u zemlji će uvećati obnovljive izvore, uglavnom solarne i nastaviti izgradnju novih nuklearnih kapaciteta, kao i elektrana sposobnih da miksuju vodonik i prirodni gas, prenosi **Reuters**.

ČEZ će do 2025. godine smanjiti proizvodnju električne energije iz uglja na 25% njenog sadašnjeg kapaciteta, dok planira izgraditi nove obnovljive kapacitete od 1,5 GW do 2025. i 6 GW do 2030.

Kompanija očekuje da će joj strategija pomoći da postigne finansijske ciljeve rasta zarade pre kamata, poreza na dobit i amortizacije (EBITDA) za najmanje 40% na 80 do 85 milijardi kruna (4,1 milijardu USD) 2030. godine.

ČEZ je saopštio da planira da zadrži svoje tri modernizovane elektrane na ugalj - Tusimice, Prunerov i Ledvice - najduže među onima u svom postojećem portfelju, ali još nije jasno koliko će se koristiti ili kada će tačno biti zatvorene.

Globalne šeme cena CO₂ prikupile lane 53 milijarde dolara - Svetska banka

VAŠINGTON - Zemlje širom sveta prikupile su prošle godine 53 milijarde američkih dolara naplaćujući firmama emisiju ugljendioksida, što je gotovo 18 odsto više u odnosu na 2019. godinu zbog pojave novih nameta i cene u nekim postojećim šemama, objavila je Svetska banka u

izveštaju od utorka.

Mnoge zemlje koriste cenu ugljenika kako bi pomogle u ispunjavanju svojih klimatskih ciljeva u obliku poreza ili sistema trgovanja emisijama (ETS) ili tzv. *cap-and-trade* sistem. Osnovna razlika između navedenih sistema trgovine emisijama je u postavljenim ograničenjima emitovanja odnosno u načinu dodele dozvola za emitovanje.

U 2021. godini bila su na snazi 64 globalna instrumenta za određivanje cena ugljenika, u poređenju sa 58 u 2020. godini, koji pokrivaju više od 21 posto globalnih emisija gasova staklene bašte, navodi se u izveštaju.

Rast prihoda ostvarenih prošle godine uglavnom je posledica viših cena u ETS-u Evropske unije, gde su troškovi dozvola za emisiju CO₂ porasli više od 30 odsto.

Svetska banka je, međutim, navela da su cene ugljenika u većini regija sveta i dalje znatno daleko ispod nivoa od 40 do 80 američkih dolara / tCO₂e (tona ekvivalenta ugljendioksida) potrebnog 2020. godine kako bi se postigao cilj iz Pariskog sporazuma o klimi, piše **Reuters**.

Nemačka predlaže klimatski klub EU sa SAD, Britanijom Japanom, Kinom ...

BERLIN - Nemačka želi da Evropska unija formira "klimatski klub" s drugim zemljama poput Sjedinjenih Država, Japana, a možda čak i Kine kako bi izbegla trvenje u trgovini povezano sa planiranim mehanizmom za prekogranično prilagođavanje ugljenika ili CBAM.

Nemački vicekancelar i ministar finansija Olaf Šolc (Scholz) rekao je 22. maja, nakon razgovora s portugalskim premijerom Antoniom Kostom, trenutnim predsedavajućim EU, da se Evropa mora angažovati s drugim zemljama kako bi dogovorila zajednička pravila i zajedničke standarde o tome kako smanjiti emisiju ugljenika, prenosi **Euractiv**.

EU bi trebalo da se obrati drugim zemljama poput Sjedinjenih Država, Kanade, Britanije, Japana i Kine kako bi razgovarali i eventualno se, u okviru svojevrsnog kluba, složili o istim koracima i principima da ne konkurišu međusobno, već da se bore za bolji klimatski razvoj u svetu."

IEA: Odmah prestati sa projektima fosilnih goriva

PARIZ - Ulaganje u nove projekte snabdevanja fosilnim gorivima mora odmah da prestane "ako će svet do 2050. smanjiti neto emisiju ugljenika na nulu", kaže Međunarodna agencija za energiju u novom izveštaju koji poziva na velika ulaganja u čistu energiju.

Pored ozbiljnog smanjenja potrošnje fosilnih goriva, IEA poziva na neviđeni skok u ulaganjima u energetske tehnologije sa niskim emisijama ugljenika na oko 5 biliona dolara godišnje do 2030. godine, u odnosu na 2 biliona danas.

Postizanje cilja neto nula CO₂ zahtevalo bi brzo uvećanje kapaciteta vetra i sunca i kraj prodaje novih vozila na benzinski pogon do 2035. godine, dok bi električna vozila trebala da se uvećaju sa 5% današnje globalne prodaje automobila na više od 60% do 2030. godine, kaže se u izveštaju.

Neki od najvećih svetskih proizvođača nafte, uključujući BP, Shell i Total, predstavili su planove da smanje svoju zavisnost od fosilnih goriva i ulože više u nisko-ugljičnu energiju, ali preporuke IEA daleko nadilaze ono što je bilo ko od njih obećao.

Udeo fosilnih goriva u globalnom snabdevanju energijom trebalo bi da padne s gotovo 80% danas na 20% do 2050. godine, rekla je IEA.

Čist vodonik zahteva 400 GW nuklearne energije za elektrolizu

PARIZ - Za proizvodnju vodonika sa niskim udelom ugljenika bilo bi potrebno 400 nuklearnih reaktora od 1 GW, navodi se u izveštaju koji je objavio francuski parlamentarni ured za procenu naučnih i tehnoloških izbora (OPECST), prenosi **Euractiv**.

U današnje vreme 99% vodonika proizvodi se jeftinim fosilnim gorivima, ali sa intenzivnim sadržajem ugljenika.

Čistija alternativa nisko-ugljičnog vodonika zahteva elektrolizu koja uključuje obnovljive izvore energije ili nuklearne reaktore.

Što se tiče nuklearne energije, OPECST je jasan. "Put ka vodoniku sa niskim ugljenikom iz nuklearne električne energije zahtevao bi 400 novih nuklearnih reaktora od 1 GW (na globalnom nivou)", navodi se u izveštaju.

Nada Rumunije da će EK odobriti plan restrukturiranja CE Oltenia

BUKUREŠT - Rumunski ministar energetike Vigil Popescu izrazio je nadu da će Evropska komisija u roku od mesec dana odobriti 1,3 milijarde evra težak program restrukturiranja državnog proizvođača uglja i električne energije CE Oltenia (CEO).

Restrukturiranjem će se kompanija pretvoriti iz proizvođača energije iz uglja, u proizvođača koji koristi "što manje uglja, na račun prirodnog gasa i zelene energije", rekao je Popescu na jednom energetsom skupu, javlja **Agerpres**.

Prema Grinpisu i drugim NVO koje se bave zaštitom životne sredine, ni pod kojim okolnostima Vladin plan za restrukturiranje CEO nije prihvatljiv. A preliminarni zaključci koje je Komisija izrazila u trenutku kada je Rumunija podnosila plan podržavaju takav zaključak.

Ali to nije sprečilo rumunsku vladu da u poslednjem trenutku odobri zajam CEO-u za kupovinu potrebnih CO2 certifikata i izbegne spiralu dugova i penala.

Evropska komisija pokrenula je 5. februara detaljnu istragu plana restrukturiranja CE Oltenia izražavajući ozbiljne sumnje u pogledu šansi da bude proglašen kompatibilnim s normama EU.

Komisiju brine nedostatak podrške za plan restrukturiranja od strane ostalih deoničara i kreditora, nedostatak finansijskog doprinosa kompanije (osim očekivane ostvarene dobiti), nesigurnu održivost poslovanja nakon restrukturiranja i negativan uticaj na poslovnu klimu koja proizlazi iz takve državne pomoći.

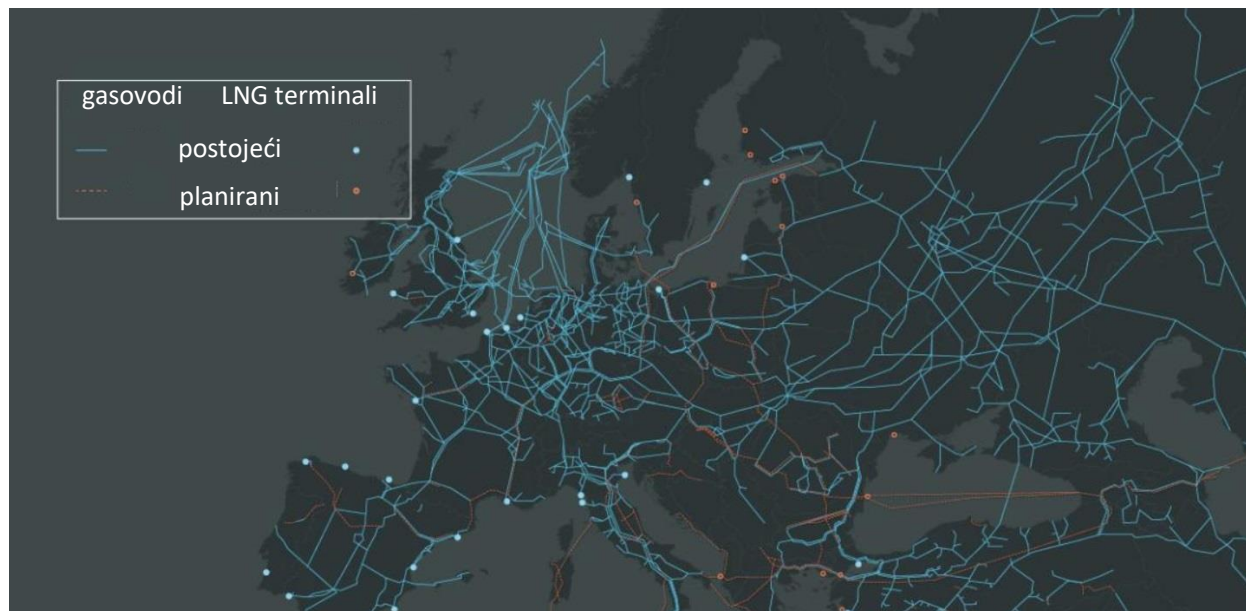
Međutim, rumunska vlada usvojila je 15. aprila hitnu uredbu kojom se odobrava 664 miliona RON (135 miliona EUR) državne pomoći za energetski kompleks CE Oltenia.

Državna pomoć "u skladu je s planom dogovorenim s Evropskom komisijom", navodi se u saopštenju Ministarstva energetike.

Vlada želi da pomogne kompaniji sa ukupno 1,3 milijarde evra za restrukturiranje.

Zemlje EU žele da se produži finansiranje za gasne projekte

Na slici: EU Gasna infrastruktura (2017)

BRISEL - Zemlje Evropske unije nastojeće da produže podršku Evropske unije prekograničnim projektima prirodnog gasa, što je stav u suprotnosti s planom Evropske komisije da okonča takvo finansiranje, navodi se u nacrtu dokumenta koji je video **Reuters**.

Pravila EU „TEN-E“ definišu koji prekogranični energetske projekti mogu biti označeni kao projekti od zajedničkog interesa (PCI), dajući im pristup određenim EU fondovima i ubrzanim dozvolama.

EU, međutim, prepravljajući pravila u skladu sa svojim ciljevima u pogledu ostvarenja nulte neto emisije stakleničkih gasova do 2050. godine. Komisija je u decembru predložila nova pravila TEN-E, koja su isključila namensku naftnu i gasnu infrastrukturu, podseća Reuters.

Zemlje članice EU, koje moraju odobriti konačna pravila, izgleda da će osporiti to stajalište predlogom koji je pripremila Portugalija.

U predlogu se navodi da bi se projekti na Malti i Kipru, koji trenutno imaju PCI status, trebali

zadržati dok se te zemlje u potpunosti ne povežu sa evropskom gasnom mrežom.

To bi moglo pomoći u osiguranju završetka grčkog, kiparskog i izraelskog naftovoda Eastmed za snabdevanje Evrope gasom iz istočnog Mediterana. Zemlje imaju za cilj donošenje konačne investicione odluke do 2022. godine i završetak projekta do 2025. godine.

U predlogu, o kojem će ambasadori EU raspravljati ove nedelje, takođe se kaže da bi do 2030. godine trebalo omogućiti investicijama u naknadnu ugradnju gasovoda za transport vodonika i transport prirodnog gasa pomešanog s vodonikom.

Zemlje EU se ne slažu oko uloge gasa u ispunjavanju zelenih ciljeva. Prirodni gas proizvodi otprilike polovinu emisije CO2 u odnosu na uglj kada se sagoreva u elektranama, a gasna infrastruktura povezana je s emisijama metana.

Informacije objavljene u ovom Biltenu ne treba nužno tumačiti kao opredeljenje AERS prema temama kojima se bave

Selektovao i uredio Dušan Daković – dusan.dakovic@aers.rs